Simposi sobre En Colom i la descoberta d'Amèrica: Motivació i dubtes raonables

Albert Fortuny Garcia
Enginyer Industrial
Ex professor de la E.T.S.E.I.B – UPC
albert.fortuny@enginyers.net

RESUM

Aquest ponència vol plantejar els seriosos dubtes existents sobre la història que s'ha explicat, i oficialment acceptat, sobre En Colom i la descoberta d'Amèrica.

1. INTRODUCCIÓ I OBJECTIUS

Com a enginyer, la meva feina i la meva manera de pensar, es basa en l'anàlisi de dades. Quan em presenten un projecte, un plànol o, en aquest cas, un relat històric, el que faig és buscar-hi la coherència. I la realitat és que, quan un s'apropa a la *"història oficial"* d'En Colom i la passa pel sedàs de la lògica i la raó, el relat fa aigües per tot arreu.

Tots coneixem la dita que *"la història l'escriuen els vencedors"*. Però, qui van ser els vencedors en aquest cas? Hi ha indicis que a partir del regnat de Felip II, es va iniciar un procés sistemàtic de manipulació de la història. L'objectiu era clar: atorgar tot el protagonisme de la gesta de l'expedició colombina a Castella i esborrar-ne, de manera calculada, la participació de Catalunya.

Com sabem, com a enginyers i com a ciutadans crítics, que aquesta història ha estat manipulada? Molt senzill, per l'aparició constant de contradiccions, anomalies geogràfiques i incoherències que fan tècnicament i humanament impossible el relat que ens han ensenyat a les escoles.

La finalitat d'aquest simposi és, precisament, que els diferents ponents i experts que em seguiran aprofundeixin en aquests estudis. El meu objectiu d'avui és només fer-vos d'introductor. Vull enumerar-vos una llista de dades empíriques —fets, no suposicions— que ens obliguen, com a mínim, a dubtar de l'exactitud de la versió acceptada.

A la secció següent, detallo aquests dubtes agrupats en diferents blocs.

2. DUBTES RAONABLES

2.1. El perfil del "Cristoforo Colombo" genovès

Ens expliquen que En Colom correspon a la figura d'un **jove genovès** que pràcticament no havia navegat mai i que, a més, era massa jove per tenir la capacitat organitzativa d'una empresa naval d'aquesta magnitud.

Aquest Colom genovès era un **plebeu**, no tenia cap títol nobiliari. Com és estadísticament o protocol·làriament possible que es dirigís al rei Ferran II *"de tu a tu"?* A l'època, això era impensable.

Com pot ser que aquest suposat **teixidor de Gènova** exigís títols com el de Almirall, Virrei, Governador General i Jutge amb càrrecs vitalicis i hereditaris? Aquests eren càrrecs i honors que estaven estrictament reservats a membres de l'alta noblesa o de la família reial.

Finalment i sense entrar en demostracions científiques sobre ADN i escriptura que escoltarem en aquest simposi, **el Colombo genovès sempre escriu** al seu amic Sergio Oderigo i a la *Casa delle compere e dei banchi di San Giorgio* de Gènova **en castellà**. En **castellà ple d'errors** que s'han demostrat (de Yzaguirre, 2026) que **provenen del català** i no del lígur. Per cert, la casa que ensenyen a Gènova com la suposada casa de Colombo és del segle XVIII, no del segle XV...

2.2. L'anomalia documental de les Capitulacions de Santa Fe

A les Capitulacions de Santa Fe, el contracte signat per En Colom amb els Reis Catòlics, es diu que a En Colom se li concedeixen els títols "*por las tierras que ha descubierto*". Ho posa en **passat**. Ens hem de preguntar, des de la lògica: és que ja hi havia anat prèviament?

Si ens expliquen que la descoberta va ser una empresa exclusivament castellana, feta només per castellans, com s'explica que el contracte fundacional, **les Capitulacions, es guardi a l'Arxiu Reial de Barcelona** (a partir del canvi de nom per Felip V, actualment anomenat Arxiu de la Corona d'Aragó)? L'arxivística no funciona per atzar.

Tècnicament parlant, unes "Capitulacions" són un tipus de contracte que s'estructura per "capítols". Aquest és un **model jurídic purament català**, no pas castellà.

Ens expliquen que Colom buscava arribar a l'Àsia oriental per una ruta occidental. Que esperava trobar Cipango (Japó) i després arribar al continent asiàtic, especialment Catay (Xina) i els dominis del Gran Khan. Era de domini públic que a tots aquests llocs hi havia un governant o un Emperador: quin sentit lògic té que demani per a ell el títol de "Virrei" o **"Governador" d'aquelles terres**? No té cap sentit geopolític, a no ser que ell sàpigues exactament que no anava a les Índies sinó a unes **noves terres**.

2.3. La logística i la geografia (Palos de Huelva vs. Pals de l'Empordà)

Les cròniques expliquen que les naus de Colom van **travessar les Columnes d'Hèrcules** (l'estret de Gibraltar). Físicament, si surts de Palos de Huelva (per cert, quin Palos? Palos de la Frontera o Palos de Moguer? Ah, no, que Palos de Moguer no existeix!), ja ets a l'oceà Atlàntic; no té cap sentit **travessar l'estret de Gibraltar** perquè ja l'has passat. Si surts de l'Empordà, en canvi, sí que l'has de creuar.

Les cròniques descriuen el port de sortida com una **ciutat emmurallada**. A Palos de la Frontera a Huelva no hi ha cap resta arqueològica d'una muralla. A Pals de l'Empordà, sí.

Com a enginyer us pregunto: com s'organitza una empresa naval d'aquesta envergadura a Palos de Huelva, un lloc on no hi havia gaire infraestructura nàutica ni indústria auxiliar per donar-hi suport? A Catalunya, en canvi, l'estructura de drassanes era de primer ordre.

Al llibre de Antonio de Herrera *"Los hechos de los Castellanos"*, hi ha dibuixada una vila que no s'assembla en res a la topografia de Palos de la Frontera a Huelva, però que en canvi és idèntica a l'orografia i l'estructura de **Pals de l'Empordà**.

I ara mirem els **temps de desplaçament**: Les cròniques diuen que Colom va anar des de Sevilla fins a Sant Jeroni de la Murtra (a Badalona), on el van rebre els Reis Catòlics, i que ho va fer **a peu**. Això no té cap sentit anant acompanyat dels indis i animals exòtics i plantes, quan podia fer aquest trajecte per mar. Tampoc és factible la velocitat d'una hipotètica caravana per camins del segle XV que es descriu a les cròniques. A més, no hi ha cap registre documental a cap dels pobles per on presumptament va passar.

Els llibres diuen que **els mariners eren de** *"Palos"* i de *"Begër"*. Si apliquem la fonètica i l'evolució de la toponímia, que fossin de **Pals** i de **Begur** té tot el sentit geogràfic i lingüístic del món.

2.4. La mort d'En Colom

Les cròniques diuen que Colom va morir el 20 de maig de 1506 al *"Convento de San Francisco"* de Valladolid. El lloc on és el *Gobierno Militar* avui al final de La Rambla de Barcelona i fins a la plaça del Duc de Medinaceli, l'ocupava el **Convent de Sant Francesc** (**Convent de Framenors**) fins l'any 1835 (va ser cremat a rel de la Bullanga de Barcelona i enderrocat el 1836-37 amb la Desamortització de Mendizábal), i diu que Colom va voler morir amb els hàbits de franciscà.

Existeix un document a la Catedral de Barcelona que fa referència a la tomba d'En Colom. Això ens obre altra incògnita: el van enterrar realment a Barcelona abans dels seus múltiples trasllats oficials a Sevilla, Santo Domingo, La Havana, de nou a Santo Domingo i de nou a Sevilla?

2.5. L'estadística del Segon Viatge

Ens diuen que no hi havia catalans a la descoberta. Però, com pot ser que al segon viatge, que diuen que va salpar de Cadis, quan ja calia consolidar la infraestructura, hi anessin tants catalans en llocs clau?

Parlem de 12 frares de Montserrat liderats per Bernat Boïl, i del frare Ramón Pané de Sant Jeroni de la Murtra o la presència de Pere Bertran Margarit i Miquel de Ballester com a com a militars.

Recentment, la història oficial reconeix que van salpar de Barcelona: un dubte aclarit, però en queden molts més... Anar aclarint, en un o altre sentit, aquests dubtes, és l'esperit d'aquest Simposi.

3. CONCLUSIONS

Només he volgut posar aquestes dades sobre la taula. Les incoherències són masses per ser fruit de la casualitat; semblen fruit d'una censura i d'una adaptació mal feta.

Les persones que a continuació presenten les seves ponències han dedicat una part important de la seva vida a investigar i donar resposta a part d'aquestes anomalies.

Desitjo que totes aquestes ponències que es presenten en aquest simposi, aportin una mica de llum a descobrir la veritable història d'En Colom i la descoberta d'Amèrica.

Potser abusant d'optimisme, hem anomenat aquest simposi com el *Primer,* conscients que per aclarir els dubtes, serà necessari continuar amb més simposis futurs, potser centrats en aspectes concrets d'En Colom i la descoberta d'Amèrica.

Sumant anàlisi i coneixement, reflexionant i a mantenint la ment oberta a noves explicacions amb els únics condicionants de les **proves o dades, la lògica i el mètode científic**, podrem aconseguir que **la veritat surti definitivament a la llum**.

REFERÈNCIES

Bassegoda i Nonell, Joan (1986), *La Casa Llotja de Mar de Barcelona*, traducció i correcció de Joan Abril i Español, Cambra de Comerç, Industria i Navegació de Barcelona, Barcelona.

Bello León, Juan Manuel (2010), "La presencia catalana en la Andalucía Occidental a finales de la Edad Media", *Anuario de Estudios Medievales*, 40/1, Instituto Milá y Fontanals del Centro Superior de Investigaciones Científicas (CSIC), Barcelona.

Benedicto Gimeno, Emilio (2003), *Mercaderes y artesanos franceses en el sur de Aragón. La emigración en Calamocha, 1530-1791*. A les actes del I Coloquio Internacional Los extranjeros en la España moderna. Vol. 1, 155-173, Málaga.

Bernal Rodríguez, Antonio Miguel (1997), "La aseguración marítima en la Carrera de Indias: seguros, crédito y actividad financiera (ss. XVI-XVIII)", *VI Congreso de la Asociación de Historia Económica*, Girona, 1-15.

Bilbeny, Jordi (2021), *Cristòfol Colom i l'Amèrica catalana*, Librooks Barcelona, S.L., Barcelona.

Busseret, David (2004), *La Revolución Cartográfica en Europa, 1400-1800*, traducció de María Tabuyo i Agustín López, Ediciones Paidós Ibérica, S.A., Barcelona.

Camp, Carles (2025) *La conquesta catalana de Mèxic.* Librooks.

Carrasco González, María Guadalupe (1998), "Los seguros en el comercio marítimo español durante la Edad Moderna, Economía marítima", *Actas de los XIII Encuentros de Historia y Arqueología*, Ajuntament de San Fernando (Cadis), 63-81.

Casado Alonso, Hilario (1992), "El mercado internacional de seguros de Burgos en el siglo XVI", *Boletín de la Institución Fernán González*, año 78, nº 219 (1992/2), 277-306.

Colomar, María Antonia (2000), "La Casa de Contratación de Sevilla y las Ciencias Náuticas, el comercio y los descubrimientos geográficos", dins de *Carlos V, la Náutica y la Navegación*, Sociedad Estatal para la Conmemoración de los Centenarios de Felipe II y Carlos V, Lunwerg Editores, Barcelona-Madrid.

De Yzaguirre i Maura, Lluís (2026) "L'ADN dels escrits de Colom". Ponència dins el *I Simposi sobre En Colom i la descoberta d'Amèrica.* Institut d'Estudis Catalans, Barcelona 15 d'octubre de 2026.

Duran i Duelt, Daniel (2003), *Kastellórizo, una isla griega bajo el dominio de Alfonso el Magnánimo*, Editorial del Consejo Superior de Investigaciones Científicas, Institución Milá y Fontanals, Departamento de Estudios Medievales, Barcelona.

Duran i Sanpere, Agustí (1973), *Barcelona i la seva història*, Documents de Cultura Curial-4, Curial, Barcelona.

Enciclopedia General del Mar (1982), coordinada per José Mª Martínez-Hidalgo y Terán, Ediciones Garriga, S.A., 3a edició, Barcelona.

Febvre, Lucien (1992), *Combats pour l'histoire*, Librairie Armand Colin, París.

Fernández-Rojas, Matilde (2013), *Las Reales Atarazanas de Sevilla*. Sevilla: Arte Hispalense, Diputación de Sevilla, Sevilla.

García-Baquero González, Antonio (2002), *Andalucía y la Carrera de Indias. 1492-1824*, Universidad de Granada, Granada.

Gortari, Eli (1965), *Lógica General*, Editorial Grijalbo, Ciutat de Mèxic, Mèxic.

Gran Enciclopèdia Catalana (1994), segona edició, setena reimpressió actualitzada, Enciclopèdia Catalana, S.A., Barcelona.

Heredia Herrera, Antonia (1970), "Los corredores de Lonja en Sevilla y Cádiz", *Separata d'Archivo Hispalense*, LII-LIII, n. 159-164.

Humboldt, Alexander von (1866-1867), *Cosmos. Essai d'une description physique du monde*, Gide et J. Baudry, Éditeurs, París.

Laredo Quesada, Miguel Ángel (2002), *El primer oro de América. Los comienzos de la Casa de Contratación de las Indias (1503-1511)*, Real Academia de la Historia, Serie Minor-4, Madrid.

Le Flem, Jean-Paul (1984), "Los aspectos económicos de la España Moderna", dins *Historia de España*, dirigida per en Manuel Tuñón de Lara, Editorial Labor, S.A., Barcelona.

López Beltrán, María Teresa (1999), "Financiación de los viajes y cobertura de los riesgos en el tráfico marítimo malagueño en época de los Reyes Católicos". *II: Seguros marítimos, Baetica. Estudios de Arte, Geografía e Historia*, núm. 21, 281-300, edita Universidad de Málaga, Màlaga.

Maestro, Manuel (1991), *De Los Riesgos y Seguros De La Carrera De Indias. Orígenes del Seguro español e iberoamericano*, SEDE Editorial, S.A., Madrid.

Martinis i Mafé, Joan Carles (2010), *València, Terra d'Òc,* (Les migracions occitanes al regne de València), edita Oc-València, CIRD'OC, València.

Mikaberidze, Alexander (2011), *Conflict and Conquest in the Islamic World: A Historical Encyclopedia*, Editorial ABC-CLIO, Santa Barbara, Califòrnia, USA.

Muñoz Bolaños, Roberto (2015), *La campaña naval del Estrecho (1340-1344): el fin de la amenaza norteafricana*, Revista Universitaria de Historia Militar, Universidad Camilo José Cela – Universidad Francisco de Vitoria- Instituto Gutiérrez Mellado - Universidad Nacional de Educación a Distancia, Vol. 4/8/2015, 114-133, Madrid.

Nadal, Jordi & Giralt (2000), Emili, *Immigració i redreç demogràfic. Els francesos a la Catalunya dels segles XVI i XVII*, Eumo Editorial, Vic, traducció de *La population catalane*

de 1553 à 1717. L'émigration française et les autres facteurs de son développement, SEYPES, París, 1960.

Piernas Hurtado, J. (1907), *La Casa de la Contratación de las Indias*, Librería de Don Victoriano Suárez, Madrid.

Ryder, Alan (2024), *Alfons el Magnànim, Rei d'Aragó, de Nàpols i de Sicília. Expansió catalana al sud d'Itàlia*, Edicions Sidillà, La Bisbal d'Empordà.

Sales, Núria (1989), *Història de Catalunya, Vol. IV, Els segles de la decadència (segles XVI-XVIII)*, dirigida per Pierre Vilar, Edicions 62, Barcelona.

Soldevila i Zubizuru, Ferran (1962), *Història de Catalunya*, Editorial Alpha, Barcelona.

Ulloa Cisneros, Luis (1927), *Cristòfor Colom fou català: La meva descoberta de la catalanitat del descobridor d'Amèrica*, Editat a París per la *Llibreria Oriental-Americana Maisonneuve Frères* i distribuït a Barcelona per la *Llibreria Catalònia*.

Vicens Vives, Jaime (1967), *Manual de Historia Económica de España*, Editorial Vicens-Vives, 7a edició, Barcelona.